

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

מיוחד הוסף לעלון
"חזקנו קורא נא"
החזק ועידוד לימים

מפי ספרים וסופרים

שבת - ממנו מתברכין כל שתא יומין

ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה' (לה ב)

מעשה באחד מסוחרי ראדין, שהיה מן המאחרים לבוא וממהרים לצאת מן השבת, ביום ששי לא נעל חנותו לפני צאת הכוכבים, ובמוצאי שבת פתח את חנותו בעוד החמה בראשי האילנות. הלך אליו הגה"ק ה"חפץ חיים" והטיף לו מוסר בדרך משל:

מעשה באיכר שהיה מביא תבואה למכירה לסוחר יהודי, ועל דבר זה הסכימו ביניהם המוכר והקונה, שבשעה שהיו שוקלים את שקי התבואה במאזנים, היה הסוחר חורט חריץ בקיר, ואחר כך היו שניהם סופרים את החריצים וידעו שכמספר החריצים כן מספר השקים של תבואה שהביא האיכר. לימים נמלך האיכר בדעתו שדרך זו של חשבון סכנה יש בה, שהרי יכול הסוחר לטשטש אחד הסימנים שעל הקיר, ואז הוא מפסיד שק של תבואה, לכן בא והציע לסוחר דרך אחרת, כנגד כל שק של תבואה שיישקל במאזנים, ישם הסוחר מטבע על גבי צלחת, ואחר כך ימנו את המטבעות וידעו כי מספר השקים כמספר המטבעות. התחילו נוהגים כך, ברם בשעת מעשה לא עצר האיכר כוח לכבוש את יצרו, וכשראה שהסוחר אינו מבחין במעשיו, היה ממחר לשלוח ידו בחשאי, נוטל מטבע מערמת המטבעות שבצלחת ומשלשלה לתוך כיסו, ואילו הסוחר הפיקח עשה עצמו שאינו רואה, שהרי הסוחר מרויח מכך שמשלם פחות ממה שהיה צריך לשלם.

אף אתה, סיים ה"חפץ חיים", כמוהו, הקדוש ברוך הוא נתן לנו מתנה יקרה את השבת קודש, שכנגד כל שעה ושעה שבה, הריהו משפיע עלינו ברכות וטובות בששת ימי המעשה. ואתה גונב מן השעות הללו, אבל למעשה אינך גונב אלא משלך, כי אתה מחסר את עצמך.

גדול יהיה כבוד הבית האחרון מן הראשון

אלה פקודי המשכן משכן העדות (ל"ח - כ"א)

הגה"ק המגיד מדובנא זיע"א המשיל על זה משל: מעשה בעשיר ונגיד אחד, שחיפש שיודך נאות לבנו שהיה מושלם בכל המעלות, הציעו לפניו את בתו של פלוני בעל בעמיו, החליט לעמוד על טיבו של המיועד להיות מחותנו. הגיע לביתו ואורו עיניו, הוגש כיבוד בכלי בדולח, כסף וזהב, ולכל אשר הביטה עינו ראה חפצי ערך המורים על רחבות ידיים ועושר מופלג, היה זה ממש בבחינת ענבי הגפן בענבי הגפן, והשידוך קם והיה בסימן טוב ובמזל טוב. עברו כמה שבועות ואבי החתן החליט לעלות לבית המחותנים כדי לקבוע תאריך לחתונה, ולשוחח אודות כל הפרטים. כשעלה לביתם חשכו עיניו, חפצי הערך נעלמו ואינם, המזנון היה ריק בלא זכר לכלי הכסף והבדולח, גם הכיבוד הוגש בכלים פשוטים, המחותר עצמו היה זעום פנים ודעתו הייתה פזורה עליו. לא התאפק העשיר ושאל: מדוע פניך זועפות ואיפה כל הכלים הנאים? נענה הלה ואמר, הלא זו סיבת מבוכתי, הציעו לי עסקה שתניב רווחים רבים, והיה עלי לגייס סכום כסף גדול מאד, על כן נתתי את הכלים בעבוס כמשכון להלוואה. נאנח המחותר אנחת הקלה ואמר: אם כך הרי אין זו בושה, כבר חששתי כי הכלים היקרים שראיתי אצלך לא היו שלך, אלא שאלתם אותם כדי להעמיד פנים שאתם אמידים ועשירים, והייתה זו הונאה ומקח טעות, אבל אם הכלים היו שלכם ונתתם אותם כמשכון, העסקה תניב רווחים ואתם תפדו את הכלים, ועוד תוסיפו עליהם כהנה וכהנה.

הנמשל: אף אנו עם ישראל נמצאים במצב כזה, אמנם בית המקדש התמשכן בעוונותינו הרבים, אבל לא איבדנו אותו כליל, אלא בבוא העת ירד הבית בנוי ומשוכלל מן השמים, והובטח לנו על ידי השי"ת, כי גדול יהיה כבוד הבית האחרון מן הראשון.

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

"כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלא מצרים"

אך את שבתותי תשמורו. פירש"י ז"ל: אכין ורקין מיעוטיין. היינו ע"י מיעוט והכנעה שמשים אל ליבו כל תהלוכותיו מימי המעשה ואיך נבואה לשערי קדושת ש"ק, זוכה ע"י לקדושת ש"ק. וכדתנן (שבת לד.) ע"ש עם חשיכה, עם החשכות מקודם ש"ק זוכה להרגיש העריבות ומתיקות מנועם קדושת ש"ק, ועיקר עריבות קדושת הש"ק הוא מה שזוכה לדעת אמיתי. שבתותי, אמר לשון רבים, דיודע שיש שבת התחתון ושבת העליון, פשוטי המוני עם סגולה המה יעטו אור תפארת ש"ק ע"י המנוחה ואכילה ושתיה, ועיקר שיתענג אדם במה שמעלה תענוג ונח"ד להקב"ה, ולא מהנאת כריסו באכילה גסה. וכמו"ש על מאהז"ל (שם קיח.) כל המענג את השבת וכו' ולא אמרו כל המתענג בשבת, שעיקר הוא שיענג את השבת ולא א"ע, וכמו"ש הזוה"ק (ח"ג רמ"ה.) תקונא קדמאה לתקנא פתורא כמאן דאכיל קמי מלכא הה"ד (יחזקאל מ"א, כ"ב) זה השולחן אשר לפני ה', וזוכה ע"י לעורר שבת העליון. (ישמח ישראל)

השב"ק מסייע לשמור את כל המצות שבתורה

אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם.

רצ"ל שקדושת ש"ק מסייע להאדם שיוכל לקיים כל הדברים אשר צוה ה', וכמו שאיתא בירושלמי (ברכות פ"א) מצות זכור את יום השבת כלול בוועשיתם את כל מצותי והייתי קדושים לאלוקיכם שהיא שקולה כנגד כל מצוותיה של תורה, וזהו שאמרו חז"ל (שמו"ד כ"ה ט"ו) אמר הקב"ה לישראל אם תזכו לשמור שבת מעלה אני עליכם כאילו שמרתם כל המצות שבתורה, היינו שמירת ש"ק מסייע לשמור כל המצות שבתורה. (תפארת שמואל)

ההתאספות מועיל לטהרה

ויקהל משם את כל עדת בני" (ל"ה, א.).

הרמז זיקה'ל בגי' מקוה', שהקהילה וההתאספות יחד מתוך תורה וחסידות מועיל לטהרה כמקוה. (עקידת יצחק)

ע"י קדושת שב"ק היה תיקון לעולם העשיה

...ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם, ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם וקדש שבת שבתון לה'.

ויש לדקדק דמאי לעשות אותם הא ציווי זה קאי על איסור מלאכה בשבת ומצוה זו היא בשב ואל תעשה? ו"ל עפ"מ דאיתא בספד"ק קדושת לוי אשר

צוה ה' לעשות - כלומר תיקון עולם העשיה ע"כ, וי"ל דע"י קדושת ש"ק היה תיקון לעולם העשיה כדברי רשיז"ל דראה שאין העולם מתקיים והקדים מידת הרחמים ושתפה למידת הדין ואין ביכולת מידת הדין לדחות את מידת הרחמים. (אמונת משה)

עשיית המשכן היה כדי לקיים ציווי השי"ת

ותכל כל עבודת המשכן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה בן עשו.

ודקדק האוה"ח הק' טעם אומרו בן עשו ולא הספיק במאמר ויעש ע"ש. נראה לומר דהכתוב מגיד שבחן של ישראל שאף שעשיית משכן היה מטרה גדולה להמשיך את השראת השכינה כמ"ש (שמות כ"ה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, מ"מ כוונתם של ישראל היה רק כדי לקיים את ציווי ה' שזה לעשות משכן, וזה שאמר וירא משה את כל המלאכה והנה עשו עתה, קאי על גוף המלאכה דעשו אותה ואח"כ אמר על איכות המלאכה כאשר צוה ה' בן עשו כלומר דכוונתם בעשיית המלאכה היה רק לקיים מצות השי"ת. צא ולמד מכל המצוות שבתורה שאמרו חז"ל (אבות פ"א) הוי כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס, והרי שבר מצוה בהאי עלמא ליבא ועולם הבא אין בו אכילה ושתיה רק נהנין מזיו השכינה, הרי דאף למטרה גדולה כזו ליהנות מזיו השכינה אעפ"כ אין לו לעשות על מנת לקבל פרס, והרי נמי בעשיית המשכן לא עשו אלא לקיים מצות השי"ת. וזה שאמר אח"כ ויברך אותם משה ופרש"י ז"ל א"ל יה"ר שתשרה

שכינה במעשה ידיכם, כלומר לפי שקיימתם המצוה בכוונה טהורה כזו רק לקיים מצוות השי"ת שבאופן כזה הוא יותר גדול אצלכם ממטרת המצוה להמשיך השראת השכינה בשביל זה בעצמו כדאי שתשרה שכינה במעשה ידיכם. (אמונת משה)

ע"י הנתינה זהב וכסף לעשיית המשכן המשיכו על זה קדושה

משכן העדות וגו' (ל"ח כ"א) מפרש"י ז"ל: עדות לישראל שוויתר להם הקב"ה על מעשה העגל שהרי השרה שכינתו ביניהם. ולכאורה קשה, הלא בגמ' אמרו (ר"ה כו.) מפני מה אין כהן גדול נכנס בבגדי זהב לפני ולפנים לעבוד עבודה, לפי שאין קטיגור נעשה סניגור, ופירש"י ז"ל זהב העגל, וא"כ כיצד היה המשכן כפרה על חטא העגל, כמאמר הקב"ה יבוא זהב משכן ויכפר על זהב העגל (ש"ר נ"א, ח), אדרבה אין קטיגור נעשה סניגור? ואפשר לומר כפי מה דאיתא בספ"ק (נועם אלימלך פרשה זו) כי משכן הוא מלשון המשכה, ונראה המכוון כי ע"י שנתנו כסף וזהב לצורך המשכן, והיתה הנתינה במסירות נפש, שהרי אדם בהול על ממונו (שבת קיז:), על ידי זה המשיכו קדושה על הכסף וזהב, כאשר מפאת זה 'משכן בני ישראל קדוש' (באר מים חיים פרשה עג). וקדושה היא בחי' חכמה (אה"ק ח"ב מג:), המורה על הענווה, בחי' כח מה (שם ח"ב כח.), ועל כח מה אין לסט"א יכולת לשלוט, כי אין לה על מה לשלוט, ועי"ז בורחת הסיט"א והטומאה לגמרי (ע"י שער הפסוקים פר' בראשית), וממילא אין קטיגור, ונעשה מחטא העגל כאין וכאפס, והבן.

(אמרי מנחם)

ווארט

הבריאה, ג"כ היה נכלל במלאכת המשכן, והמשכיל יבין.

(דגל מחנה אפרים, ונכתב כאן קיצור הדברים, ועי"ש בהרחבה)

פקודי

השפעת דברי תורתם על השומעים

אשר פקד משה ע"פ משה עבודת הלויים (ל"ח, כ"א).

היינו לתקן את אשר החסיר בעבודת הקודש, הוא רק ע"י התקשרות לצדיק הדור שהוא בבחי' משה, ועי"ז שיזכה לשמוח דא"ח היוצאים מפי הצדיק יזכה לעשות תשובה שלמה. וגם ע"י אהבת ישראל והתחברות חברים יוכל לתקן את אשר החסיר בעבודתו כי את חברו יעזור, וזהו עבודת הלויים, לויים הוא מלשון התחברות כמו ילוח אישי אלי, כי צריך לעבוד עבודה שיזכה לבוא להתקשרות והתחברות בינו לחבירו ולמדת ואהבת לרעהו כמון, וצריך לזה עבודה גדולה והשתדלות לקנות את לב חבירו, וע"י המדות האלו יהיה בכוחו להמתיק את הדינים.

(מאמר מרדכי, קאזמיר)

ויקהל

דברי אלוקים חיים

והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות אותה והותר. הנה הפסוק הזה אינו מובן כלל שהיה ראוי לכתוב והזהב או שאר דברים היתה דים וגו' מאי והמלאכה היתה דים לכל המלאכה גם נראה כסותר זה את זה בתחילה אמר היתה דים ואח"כ אמר והותר.

וי"ל מה שאמר לעשות אותה והותר יש לומר כאילו היה כתוב "והותר לעשות אותה", היינו דיודע צדיקים ע"י חידוש תורתם בוראים שמים וארץ חדשים כמו שכתוב (ישעי' נ"א, ט"ז) ואשים דברי בפיך וגו' לנטוע שמים וליסוד ארץ עי"ש בזה"ק. וזה יש לומר שרימוז הפסוק, שאפילו מה שעתידי להתחדש בריאת שמים וארץ ע"י חידושי תורה, ג"כ היה נכלל במשכן, וזהו "והותר" אותיות "ותורה" "לעשות אותה" היינו מה שיהיה נעשה ע"י התורה חידוש

מרגניתא דיצחק

ע"י שתשמרו את השבת אז כל או"א מזרע ישראל יוכל לחזור ולליקח הארות והכתרים שנחסרו מהם ע"י חטא העגל וכנ"ל, כי שבת הוא תיקון גדול על חטא העגל כמאמר חז"ל (שבת קיח:). כל השומר שבת כהלכתו אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו, ואז משה מחזיר לכל או"כ מישראל את חלקו והבן.

(אוהב ישראל)

ויקהל משה בו' אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות בו' ששת ימים בו' (לה, א-ב). הקדים זה למשכן כי מלאכת המשכן הוא בכח הקהילה שע"ז נאמר (כד, ח) ושכנתי בתוכם, ודרש במדרש בתוכו לא נאמר אלא בתוכם עי"ש באלשיך תרומה (ד"ה ושכנתי בתוכם). וקהילה זו ענין השבת, ובוה שהגיד להם השבת בזה הקהיל אותם, וזה גם פירוש הכתוב אלה הדברים כלומר על הקהילה, שזה ציוה ה' שיקהילו את עצמם וכל זה הוא ענין אחד שהוא התרוממות כלל ישראל שגורם השראת השכינה שקרואו חז"ל כנסת ישראל.

(שפת אמת)

עשה לך שרף ושים אותו על נס, והיה וכל הנשוח וראה אותו וחי, עשה לך שרף, ר"ל בני אדם השורפים בקדושתם וזכרשפי אש התלהבותם בוודאי הצדיקים הללו עליהם נאמר ותגזר אומר וכו'. ושים אתו על נס פי' שתשים את הצדיק הזה לנס לעולם שיבינו הכל שכל פעולותיו ומעשיו הכל מעשה ניסים. וזהו כל הנשוח ר"ל כל מי שיש לו

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו' ששת ימים תעשה גו'. שורש הדברים הוא כך דיודע מאמר חז"ל (שבת פח.) דבמעמד הנבחר בהר סיני כשהקדימו הכנסת ישראל נעשה ונשמע, אז נתן השי"ת בראש כל או"א מישראל שני כתרים, ואח"כ כשחטאו בעגל נסתלק זה מהם, כמ"ש (שמות לג, ז) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב, דהיינו שנאבד מהם כל הארת הקדושה שקיבלו מהר חורב והנה כל האורות והכתרים שהם התכשיטין של ישראל שניטלו מהם בחורב כולם נטלם משה רבינו ע"ה לעצמו, אך משה הוא עבד נאמן ובשבת קודש שאז שורה הקדושה של ישראל ואז הוא מחזיר להם הכתרים לכל או"א מישראל, וכאן"א מקבל לפי קדושתו כידוע מכוונת האריז"ל על ישמח משה במתנת חלקו עי"ש. וזה שאמר הכתוב ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, עד"ת הוא מלשון עדי"ם, ר"ל התכשיטין, היינו שמשוה הקהיל את כל העדי והקישוט שקיבלו ישראל מהר חורב וע"י חטא העגל נסתלק מהם, והיה מתירא משה שלא ישלטו בהם ידי זרים וחיזונים וקליפות ח"ו, אשר על כן הקהיל משה את כל הניצוצות הק' לעצמו, ובאמת הוא רעיא מהימנא כשראה העת וזמן שיוכלו ישראל לקבל הכתרים הנ"ל אז החזיר להם הכתרים בשמחה ובטוב לבב ולא עיכב לעצמו משלהם כלום ומסתפק במה שיש לו. וזהו ישמח משה במתנת חלקו. וזה שאמר הכתוב אלה הדברים וגו' ששת ימים וגו', היינו

נשיכה דהיינו שחסר לו איזה דבר הן רפואה והן מזוני חיי בני, וראה אותו וחי דהיינו שתיכף בראיה כל דהוא בעלמא ימשיך לו הצדיק הנ"ל הכל.

(נועם אלימלך, וראה שם בהמשך דבריו הק' שראה משה רבינו שצדיקים מועטים, ולכן עשה נחושת במזבח, שמוזה יראו שגם צדיק שאינו בדרג' גדולה, גם הוא יכול לפעול כמו צדיק גדול, ונחושת זו היא גם מגינה מפני רשת היצה"ר, שמנסה להפיל אנשים ברשתו, ומחמת שהרבה אנשים נלכדים במצודה זו, לכן הצדיק יכול לפעול שיצאו ואל ינסו עוד, ע"ש)

לחת את תרומת ה' לכפר על נפשותיכם, יש להבין הלא אין הכפרה אלא בדם הקרבן ואיך נאמר שנתנת השקלים מכפרת, וכ"ק אממו"ר בעל ה"אבני נזר" ז"ע אמר שכפרת השקלים איננה על עבירות, רק שלא יהיה נפרד מכלל ישראל וישוב להתאחד בכלל ישראל. ואז יהיה הקרבן קרבן ציבור ויתכפרו בדם הקרבן, כעת"ד. וביותר להבין הדברים מה שהשקלים מכפרים לשוב ולהתאחד בתוך כלל ישראל, דהרי כל פירוש שבין אדם לחבירו הוא רק באם כל אחד הויתו לצורך עצמו, ויבוא לחשוב שחבירו הוא לשטן על דרכו, ומזה תצמח קנאה ושנאה ותחרות, אבל באם ישיכל אדם שכל העיתוי לצורך גבוה, שוב אין כאן לא, קנאה ולא שנאה ולא תחרות, אדרבה הוא מוסיף אהבה לחבירו שגם הוא נושא עמו בעבודתו לאדון כל, ונעשו כולם כאיש אחד חברים, ולזה מסוגלת מצות השקלים וכנ"ל.

ובחרשת אבן למלאות ובחרשת עץ לעשות בכל מלאכת מחשבת (לה, לג) י"ל בדרך רמז, 'אבן' היינו היצה"ר הנקרא אבן כידוע (סוכה נד), ו'עץ' היינו התורה עץ חיים כידו (תענית ז.), ואומנות היצה"ר הוא 'למלאות' היינו להתדמות לאדם שכבר הוא מלא וגדוש ומושלם בכל המעלות, זהו שנאמר 'ובחרשת אבן' היינו אומנות היצה"ר 'למלאות' כאמור, ואומנות התורה הוא בהיפך, אחר כל מה שעשה תורה ומצות ומעשים טובים נדמה לו תמיד שעדיין לא עשה כלום וצריך לעשות מחדש, זהו שנאמר 'ובחרשת עץ' היינו אומנות התורה עץ חיים 'לעשות' בכל יום מחדש, 'בכל מלאכת מחשבת' היינו כראוי ובשלימות.

ובכל חכם לב (לה, י) אמר משה רבינו ע"ה לכלל ישראל אל יתחמץ לבב

אנוש בראותו אלה שנבחרו למלאכת המשכן ולא הוא, ויאמר בלבו גם אני חכם לב ולא נופל אנכי מהם, לזה אמר הכתוב הלא 'בכם' בשבילכם ר"ל בשביל כל ישראל ניתן לאלו חכמת לב כמאמר חז"ל (ברכות לב). כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל כו', וא"ת מאן יימר שהם וודאי חכם לב אותם הנבחרים, לזה אמר אין אני אבחר בכם רק יוכל חכם לב בכם יבואו מעצמכם 'יעשו' בלא בחירה אותם והוא ראייה שהם נבחרים מחמת שיעשו דייקא ר"ל שיתחילו המלאכה ויגמרו את כל אשר צוה ה' והקנאה מסולקת כי הלא החכמה שלהם הוא בכס בשבילכם.

(אור פני משה, פשוורסק)

והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות אותה והותר. והוא אין לו ביאור וחיבור כלל. וי"ל בדרך רמז, ע"ד שאמרו חז"ל (ברכות לד:) על קושיא על חסידים הראשונים תורתם מתי היתה ומלאכתם מתי נעשית, ותירצו 'מתוך שחסידים היו תורתם משתמרת ומלאכתן מתברכת', וזה יש לומר שמרמז כאן 'והמלאכה' היינו מלאכת עבודת הקודש זו תפילה שנקרא עבודה שבלב, 'היתה דים לכל המלאכה לעשות אותה' היינו שהיה די לכל מלאכתם הצריך לעשות, כי היתה מלאכתם מתברכת, 'והותר' היינו אותם 'תורה', ר"ל שגם די לתורתם, מעט שלומדים, כי תורתם משתמרת כנ"ל, והבן. גם יש לומר ברמז, תורתם משתמרת, לשון 'שמרים', היינו שהיתה זכה ומזוקק מכל שמרים וסיג ופסולת, מחמת שהיו חסידים, ולכך היה די בהמעט שהיו לומדים, כמאמרם (מנחות קי.) ואחד המרבה ואחד הממעיט וכו' וכנ"ל, והבן.

(דגל מותנה אפרים)

ויקהל משה את כל עדת. עד"ת אותיות דע"ת, שמשא רבינו ע"ה קיבץ את כל בחינת דעת שלהם, ומדעת בא כל השפעות טובות, והענין כי בפרשה שלמעלה כתיב מעשה העגל שהחטיאו הערב רב את ישראל, לכך עשה תיקון והעלה כל ניצוצי נשמות קדושות ונשמות ישראל למקור הדעת שהיה דרגא דמשה, כי בריאה ה' עלה ברצון הפשוט להבראות, ויצירה לשון ציור שכבר בא לציור, ומשה היה בחינה שקודם הרצון, ששם מתקבץ הכל, וזה שנאמר 'ויקהל' לשון קיבוץ. (זרע קודש)

מעשי צדיקים

במופלא ממך אל תחקור

שת ליבו לדברי הבעל שם טוב ולא עלה בדעתו כלל לקיים את דבריו, אולם כאשר גילה באזני בני ביתו את הדברים שציוה עליו הצדיק, השפיעה עליו אשתו שהיתה גדושה באומנת צדיקים, ללכת ביום ראשון לרחוב כדי לקיים את ציווי הצדיק.

בלית ברירה יצא יענקל מביתו, והיה מהלך אנה ואנה ברחוב, ולא חלפו דקות אחדות וכפרי אחד ניגש אליו והציע לו לקנות עור כבש, "בכמה כסף תמכור לי אותו?" שאל היהודי, בתגובה נקב הכפרי בסכום "זהוב אחד", שהיה מופרז לחתיכת עור של כבש, בכיסו של המוכסן היה זהוב אחד בלבד, ובראותו את התגשמות דברי הצדיק לנגד עיניו, שילם מיד לכפרי את הזהוב האחרון שנותר לו, ולקח את עור הכבש.

כבר בדרכו הביתה החלו מחשבותיו מייסרות אותו מה ראיתי לשטות זו, כיצד המרתי את המטבע האחרון שהיה בכיסי למחיה, בעור של כבש פשוט וזול, וכי מה אעשה בעור של כבש? אשתו שוב הרגיעה את נפשו ואמר: הלא ראית כיצד לא נפל דבר מכל אשר דיבר אליך הצדיק, חזור אליו ושאל אותו מה עליך לעשות עתה עם העור שקנית ברחוב, וה' יתברך בוודאי יעזור לנו.

נסע המוכסן אל הבעל שם טוב בשנית, ועמד לפניו עם העור שקנה, "יפה עשית שקנית את עור הכבש" אמר לו הבעל שם טוב הקדוש, כעת הסכת ושמע בקולי, באחד מהימים הקרובים יחול יום ההולדת של האדון שלך הגרף פוטוצקי, באותו יום יבואו אליו הרבה שרים ואצילים לחוג את חג הולדתו, וכל אחד ואחד יביא לו מנחה ותשורה, כך גם אתה אליו באותו יום, וכתשורה הבא לו את עור הכבש הזה. כלעג לרש נראו

יענקל המוכסן היהודי התהלך טרוד ומוטרד, המזל לא האיר לו פנים, ובמשך שנתיים לא הצליח לשלם את דמי השכירות לבית המרזח ששכר. הגרף פוטוצקי היתרה בו, שאם בבוא מועד התשלום בשנה השלישית ולא ישלם את החוב במלואו, יעשה בו שפטים נוראים כדרכם של האדונים בעלי האחוזה בימים ההם. המוכסן האומלל חרד לגורלו ולגורל בני ביתו, ולא ידע מאין יבוא עזרו, חלפו הימים, כסף אין באמתחתו כדי לשלם, ופתרון אין בנמצא, לא הצליח האיש לשית עצה בנפשו מה יעשה.

אשתו של המוכסן שמעה את שמעו של הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, והפצירה בבעלה: "שמעתי שלא רחוק מגבולנו גר רב קדוש הפועל ישועות בקרב הארץ, עצתי שתיסע אליו ותספר לו את דאגתנו וצרותינו, וככל אשר יאמר לך כן תעשה, ה' יתברך בודאי יעזור לנו בזכות ברכותיו של הצדיק". המוכסן היה יהודי ירא שמים ויודע ספר, אך לא נמנה עם עדת החסידים, תחילה סירב לשמוע לעצת אשתו, אך היא מצידה לא הרפתה המשיכה להפציר בו, וכאשר קרב ובא מועד התשלום, ראה שאין לו מה להפסיד, והחליט ללכת אל הבעל שם טוב הקדוש ולשפוף את מר ליבו בפניו.

שמע הצדיק את דברי היהודי המסכן ואמר לו: "צא ביום ראשון בבוקר לטייל ברחוב, כאשר ייגש אליך כפרי נכרי ויציע לפניך לקנות ממנו חפץ כלשהו, קנה את החפץ מיד מבלי לבדוק את הסחורה או להתמקת, אחר כך תבוא אליו שוב ואומר לך מה עליך לעשות באותו חפץ. "האיש לא היה מהמאמינים הגדולים בצדיקים ובאותות ובמופתים, ועל כן לא

שמה יש בו דבר חידוש כלשהו, תוך שהוא מתבונן הוא גילה לפתע כי אותיות שזורות באורח מופלא בתוך קווצות שער הצמר שעל העור, החל בודק ומתעמק וזעקת תדהמה נפלטה מפיו, האותיות מצטרפות לתיבות והתיבות כולן אומרות כבוד לגרף, לתדהמתו היה שזור בצמר בהוד והדר שמו ושם אביו, שם משפחתו וכן תאריך לידתו, הגרף השתומם מאד וליבו התמלא גיל וחדווה על התגלית המופלאה.

הוא הלך משולחן לשולחן והציג בפני אורחיו את היצירה הנפלאה, ובעיניים בורקות הוא שאל מה דעתכם האם הדבר נעשה על ידי איזה אמן נפלא, או שמה כך נוצר העור מטבעו? אף אחד מהמסובים לא ראה מעודו דבר פלא שכזה, עיינו האורחים והסיקו שכל האמנים שבעולם לא יוכלו לעשות דבר שכזה, אין זה אלא נס מן השמים. ציזה הגרף להוציא את המוכסן מכלאו ולהביאו לפניו, "היכן השגת את העור הזה?" שאל הגרף, היהודי היה בטוח שתיכף יהרוג אותו הגרף, והחל מתחנן על נפשו ונפל ארצה לפני השרים, וסיפר להם בבכי תמרורים את כל המאורע שאירע עמו, כסיל הייתי שקניתי את העור הפשוט והבאתי אותו כמתנה לפני הגרף, מבקש אני סליחה ומחילה מהוד מעלתו, סיים היהודי את דבריו.

בקשב רב האזינו הגרף ואורחיו לסיפורו ונשארו נדהמים. ולאחר שהתאושש היהודי מעט מבכיו, אמר לו הגרף ברכות, אל תירא ואל תחת, לברכה שלחך האיש הקדוש הנה, והראה לו את חן תפארתו ויקר ערכו של העור המופלא, לא זו בלבד שהגרף מחל לו מיד על כל חובו, אלא אף שלח אותו לביתו עם מתנות רבות כסף וזהב, ומאז נעשה האיש לעשיר גדול, מכאן ואילך היה היהודי מקבל בכל שנה ושנה ביום הולדתו של הגרף, מתנות רבות בתמורה למתנתו המיוחדת, מהעור שהביא הכינו כובע מיוחד עבור הגרף, אותו היה חובש בכל שנה ביום הולדתו לכבוד ולתפארת. ומובן מאליה שמאותו יום נהפך יענקל המוכסן למאמין גדול ברבו הבעל שם טוב הקדוש, והודה לאשתו על כל פעלה ועל עצתה הטובה והמעילה.

הדברים בעיני היהודי, העצה שיעץ לו הרבי נשמעה לו מגוחכת ומטופשת, במר נפשו רץ האיש לביתו ובבכי תמרורים סיפר לאשתו על העצה שקיבל, דמייני לעצמך כיצד מגיעים כל השרים הגדולים ובידם מתנות של אבנים טובות ומרגליות לכבוד יום הולדת האדון, ובאותו מעמד אכנס אני עם מתנתי הדלה והעלובה, עור של כבש, לבזותו ולהשפילו לעין כל, הרי משרתיו יהרגוני מיד.

אשתו לא איבדה לרגע את אמונתה בצדיק, ואף הוכיחה אותו: "במופלא מומך אל תחקור" עליך לקיים את דברי הצדיק במלואם, חזק ואמץ ליבך באמונת בורא העולם הכול יכול. בהגיע יום ההולדת של הגרף, זירזה אשת המוכסן את בעלה ללכת עם עור הכבש בידו אל מסיבת יום ההולדת של הגרף, בלב שבור מחרדה ופחד ניגש האיש אל הארמון המפואר, כשהתקרב אל הארמון, שם לב כי דבריו של הבעל שם טוב מתגשמים במלואם, ושרים רבים ואדונים נכבדים באו להשתתף בשמחת הגרף.

כשהגיע ליד דלת הארמון, החל שוב להתלבט האם להיכנס או לחזור על עקבותיו, במשך שעה ארוכה התהלך אנה ואנה ולא מצא אומץ לגשת אל הפתח וכמעט שגמר אומר לשוב על עקבותיו. והנה נפתחה דלת הארמון, ואחד משומרי הסף הבחין בו מתקרב, "יהודי מה לך פה?" הרעים עליו השומר בקולו, שמה תשורה הבאת לגרף לכבוד יום הולדתו? קרא בלגלוג, בבחלה פשט היהודי את עור הכבש ומסרו למשרת. חטף המשרת את העור וברזיונות צעד לכיוון הגרף, ולעיני כל השרים המסובים הגיש את עור הכבש לאדונו ואמר בלגלוג: "זוהי תשורתו של היהודי הנבזה היושב אצל אדוני בתור מוכסן". נכלם והתבייש הגרף וחמתו בערה בו, ציווה מיד לכלוא את היהודי בחדר מיוחד עד שיחקור היטב מה זה היה לו, הוא השתומם מאד כיצד עלה על ליבו של היהודי שהכיר אותו כאדם לא טיפש בכלל, לבזות כך את אדונו לעיני מכריי וידידיי הרבים והחשובים, וכי הוא לא מבין שהוא מסתכן בנפשו?.

לקח הגרף את חתיכת העור והסתגר בחדר לחקור ולהתבונן בו היטב,

זכור אהבת קדומים

הרה"ק רבי בצלאל יאיר דנציגר ז"ע מלודז • יומא דהילולא - כ"ה אדר • תרכ"א - תרצ"ד

ליקוט נבחר מספר "רועה נאמן" | שנכתב ע"י הרה"ג החסיד רבי יהודה מקובר ז"ל

אמר לו החוזה: "הבטתי וראיתי כי בכל הדורות שקדמו לו עד אברהם אבינו ע"ה, לא נמצא באבותיו שמץ פסול".

אחרי נשואיו נשאר רבי בצלאל יאיר באלכסנדר, וישב על התורה ועל העבודה בקדושה עילאה ברבו יתיר.

לאחר הסתלקותו של רבנו הזקן, כשהוכתר אחיו הישמח ישראל כמנהיג, נכנע והתבטל לפניו בתכלית. כל דברי תורתיו של אחיו, אשר אמרם במקלות עם קודש, חרותים היו על לוח לבו, והיה חוזר עליהם מלה במלה כלשונם.

מעשה בטוחן עשיר שנסתבך בפלילים ובא במצוקתו למון הישמח ישראל שיושיעו. למרות תחינותיו הרבות, סרב הרבי להבטיחו מאומה ורק ברכו ש' יעזרנו. הטוחן הבין מדברי הרבי שצרתו קרובה, והרבה להתחנן לפני הרבי שיבטיחו ישועה, אך תחנוניו לא הועילו. שבור ורצוף יצא הטוחן מחדר הרבי ותינה את צרתו לפני יושבי בית המדרש. נענה אחד מהם ואמר: "הנה שם בפנה יושב אחיו של הרבי, הרה"ק ר' בצלאל יאיר, גש אליו, תן לו נדבה הגונה ואל תרפה ממנו עד שיבטיח לך שתושוע". הפציר הטוחן העשיר בצדיק שיבטיח לו שיצא זכאי בדינו.

לא יכול היה אחיו של הרבי לעמוד מול תחנוניו והבטיח לו כאשר בקש. לא יצאה שעה קלה והקול נשמע בבית הרבי, כי אחיו הבטיח לטוחן שיצא זכאי במשפטו. נקרא ר' בצלאל יאיר אל הקודש פנימה, ונשאל מנין לו הכוח להבטיח הבטחות. ענה ר' בצלאל יאיר בפיך ברכים: "אבא זצ"ל אמר כי מי ששומר את פיו, הקב"ה מקיים את דבורו ככתוב: "לא יחל דברו, ככל היוצא מפיו, יעשה" (במדבר פרק ל' פ' ג'). אם אדם לא יעשה את דבורו חולין, הקב"ה יקיים את מוצא פיו". הכה הישמח

רבי בצלאל יאיר, בן הזקונים של רבנו הקדוש רבי יחיאל זצ"ל, נולד בשנת תרכ"א בעיר פילץ, בה כיהן אביו הקדוש ברבנות באותה עת. מילדותו נכרו בו אותות של קדושה יתרה.

פעם, בעודו טליא, סרב לשכב לישון ומרד בבכיו. כל שידולי אמו הרבנית לא הועילו להרגיעו. נכנסה הרבנית אל בעלה הקדוש וספרה לו אודות התנהגות הילד. שאל הרבי: "מי הציע את מטתו?" "המשרתת" ענתה הרבנית. "אכן נודע הדבר" אמר הרבי "לכי והציעי את בעצמך את מטתו ואז ירגע וירדם". עשתה הרבנית כן והילד נרגע.

כבן זקונים היה חביב מאד על אביו. פעם במוצאי שבת קודש חורפי במזג אויר סוער, רצה הרבי הזקן לנסוע לעיר סמוכה עם בניו המבוגרים לצורך ענין חשוב. הילד בצלאל יאיר רצה אף הוא להצטרף, ומכיון שאי אפשר היה לקחתו מפאת מזג האויר הקשה, דחה הרבי את נסיעתו ליום המחרת.

מופלא היה מימי נעוריו בהתנהגותו הקדושה. כל מעיניו היו רק בתורה ובעבודת ה' מתוך עמל ויגיעה. היה מרבה באמירת תהלים בבכיות. אביו, רבנו הזקן אמר פעם לאחד מזקני החסידים: "האם אתה מבין את ערך אמירת התהלים שלו?"

בגיל צעיר נלקח כחתן לבתו של הרה"צ ר' צבי הירש פלאונטר, מגדולי חסידיו וורקי ואלכסנדר. בסעודת התנאים פנה רבנו הזקן למחותנו ואמר לו: "מנהג ישראל הוא שבעת כתיבת התנאים מספר כל מחותן את יחושו. ובכך דע לך כי כאשר הרבי ר' בונם מפשיסחה זצ"ל עמד לקחת את אחי הקדוש ר' לוי יצחק כחתן לבתו, נסע קודם לרבו החוזה מלובלין ושאל את חוות דעתו אודות השידוך.

לא הוטבו בעיני הרבי. התנצל החסיד ואמר שכל כוונתו היתה רק לפתוח בשיחה. ענה הרבי: "וכי מוכרחים לדבר?"

מעשה והתחנך לפניו יהודי חשוך בנים להפקד בזרע של קיימא, יעץ לו הרבי לתת לצדקה מעות בשווי חמישים ושניים שקי קמח כמנין בן. החסיד עשה כמצוות הרבי ונפקד בבן זכר.

בחור צעיר בא פעם לפניו בבקשה כי יברכהו שישתחרר מהשרות בצבא הפולני. ענה לו על כך: "מן הראוי היה, כי בתור סגולה תצייר בדמיוןך את צורת אבי הקדוש בעת שתעמוד למבחן הצבא. אך מכיון שלא זכית להכירו, צייר לעצמך את צורתך, כי דומה היא לצורת אבי זי"ע".

בעת חתונת בן גיסו הרה"ק רבי ישעיה מראספשו, כאשר ישבו ליד השולחן אדמו"רים ורבנים חשובים, עלה על השולחן הבהדחן החסידי המפורסם ר' ישראלקע ברודער והשמיע דברי בדיחות. כל הנוכחים נהנו ממליצותיו היפות ושחוק עלה על פניהם, אולם רבי בצלאל יאיר ישב במקומו ברצינות האופיינית לו, רעיונותיו שוטטו בעולמות העליונים, ולא חש כלל בנעשה מסביבו.

מכתב הזמנה מהרה"ק רבי יוסף מאמשינוב להרה"ק רבי בצלאל יאיר

שלחנא למחל פה"ק אגרא כבא מנח' פרי פציק באניא דנפלא מפרני קודש
בפאד למא מפרני בצלאל יאיר שליט"א מנה"ק בא"צ פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק
אגרא כבא מנח' פרי פציק כבא מנח' פרי פציק כבא מנח' פרי פציק כבא מנח'
כה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק
פרי פציק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק
פרי פציק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק
פרי פציק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק

פרי פציק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק פה"ק

לעת זקנתו חלה במעייו והרופאים קבעו שיש צורך לנתחו. הניתוח נעשה בביתו. כשנתנו לו הרופאים סמי הרדמה ובקשו ממנו לספור עד שירדם, כנהוג, התכופף מחותנו הרה"ח ר' יחיאל יוסף שעמד לידו, הטח אזנו ושמע אותו ממלל: "ה' הוא האלקים! ה' הוא האלקים!" עד שרדם.

ביום הכיפורים האחרון לחייו צוה להכריז בבית מדרשו כי אלו שנועלים נעלים ביום הקדוש לא יוציאו את שנתם. רעש גדול נתהווה בבית המדרש, וכל אלו שהלכו בנעליהם מהרו לחלצם. הדבר היה לשיחת היום בעיר כולה.

בימיו האחרונים, כאשר שכב במצב קשה, כמעט ללא הכרה, היו נשמעים מפיו שמות של חולים אשר הזכירם להפואה. שעות מספר לפני הסתלקותו התעורר ובקש לקרוא לכל יוצאי חלציו ולהפרד מהם, אחר כך אמר בקול רם: "וקברתני בקברות אבותי". קרא קריאת שמע ויצאה נשמתו בטהרה.

בעת הסתלקותו, בכ"ה באדר שנת תרצ"ד נוכחו בחדרו עשרות חסידים שקראו קריאת שמע בבכיות קורעות לב. מועד הלזויה נקבע למחרת ביום שלישי, ועוד לפני צאת הלזויה הושיבו בית דין בראשות הגה"צ רבי אלעזר ליפשיץ, שהסמיך את בנו הרה"צ רבי אברהם יידל לממלא מקומו.

בלוויתו השתתפו אלפי אנשים מכל רחבי פולין. ארונו הקדוש נישא על כתפיים מלודז' עד לאלכסנדר במסע רגלי שארך שעות ארוכות.

קברו נכרה באהל אדמו"רי אלכסנדר ליד ציון אחיו הישמש ישראל זי"ע. צאצאיו: שני בנים: הבכור, הרה"ק רבי אברהם יהודא זצ"ל הי"ד שמילא את מקום אביו, ולפני כן היה מו"צ בעיר צ'כנוב. הצעיר, רבי יחיאל זצ"ל הי"ד.

ארבעה חתנים: כ"ק מרן רבי יהודה משה בעל ה"אמונת משה" זצוק"ל ממשיך שושלת הקדש דאלכסנדר לאחר השואה בבני ברק. כ"ק הרה"ק רבי מנדלי קאליש זצ"ל הי"ד אדמו"ר מזורקי. כ"ק הרה"ק רבי יצחק דמבינסקי זצ"ל הי"ד נכד רבנו מאלכסנדר, אדמו"ר במקובה. כ"ק הרה"צ רבי ישראל אלימלך פרומר בן הרה"צ ר' משה מקיעלץ הי"ד, אדמו"ר בראדום.

ישראל באצבע צרדה, לאות כי מצאה התשובה חן בעיניו, ופטר את אחיו לשלום.

הטוחן יצא זכאי במשפט, והפך מני אז לחסידו המושבע של רבי בצלאל יאיר. עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה, כשעקר רבי בצלאל יאיר את דירתו ללודז', קנה לו הטוחן את הבית שבו דר עד אחרית ימיו, ושם גם יסד את בית מדרשו.

הבית שעמד ברחוב זעלנא, הפך לאבן שואבת לחסידים ואנשי מעשה שדבקו ברבי בצלאל יאיר. אולם יותר מכל זכו אצלו לקירוב פשוטי העם, אותם משך בעבותות אהבה והשתדל להורותם את הדרך אשר ילכו בה.

ממול בית המדרש גר גוי רשע ושונא ישראל מושבע, שטען כי הרעש שמקימים הרבי וחסידיו מפריע לו. מיד עם הכנס הרבי למעונו, בערב שבת קודש, הגיע הערל לבית הרבי ואיים עליו שיהרגנו באם לא יעזוב את דירתו לאלתר.

ר' בצלאל יאיר ענה לו במנוחה ובשלמה כי בערב שבת אינו יכול לעקור מדירתו ולנדוד למקום אחר, אך עם צאת השבת יראה לחפש לו מקום מגורים אחר. למחרת השבת מת הגוי מיתה חטופה ולרבי היתה הרווחה.

כשנודעה בשערים גדולתו, בקשו ממנו החסידים לבקדם במקומות מגוריהם ולהשפיע עליהם מרוחו הגדולה. רבי בצלאל יאיר נענה להם ומדי פעם בקר בערים שונות בהם היה קיים ריכוז של חסידים אלכסנדר. באחת הפעמים בהם היה בעיר קאליש, התפלל בבית החסידים דאלכסנדר ושם ערכו לכבודו קדושה רבא.

אחד המתפללים, שהיה בעל חנות כלים, רצה להנות את הצדיק, ולכן בקש מאשתו להכין פשטידה "קוגעל", כדי להעלותו על שולחן הצדיק בשבת. לשם הידור, לקח סיר חדש מחנותו, טבל אותו כמצווה ונתנו לעקרת ביתו.

בשבת, מיד כשראה רבי בצלאל יאיר את ה"קוגעל", רמו למקורביו להורידו מן השולחן. החסידים הצטערו לשמוע את הדבר, ומכיון שלא חפצו לבייש את הנותן, התעלמו מן הרמז, משל לא הבינו במה הדברים אמורים. אולם משחזר הרבי על בקשתו, עשו כדבריו.

שניים מהאברכים שהיו עדים למעשה, הבינו כי יש דברים בגו, והחליטו לברר את שורש הענין. הם מהרו לבית הסוחר והחלו לחקור את האשה איך וכיצד הכינה את מאכל השבת המסורתי. להפתעתם, נוכחו שכל אשר הוכן היה על טהרת הכשרות. אך לבסוף, הוסיפה האשה לפי תומה, כי מכיון שרצתה לכבד את הצדיק בכל מאודה, החליטה שעל המאכל להשאר חם וטעים עד רגע העלותו על השולחן. לכן, כשהביאה המשרתת את הסיר מהמאפיה בשעה עשר בבקר (כפי שנהגו בעירות פולין, להטמין את החמין והקוגעל אצל האופה ולא בבית), הכניסה אותו לתוך התנור שבמטבחה, ושם היה עד שהחל הקידוש בבית הכנסת...

עתה הבינו האברכים עד כמה עדינה הרגשתו של הרבי, ומדוע סרב להשאיר את הקוגעל על שולחנו הטהור.

מקומו של הרבי היה תמיד ליד ספריו, מעולם לא מצאו אדם הולך ארבע אמות ללא תורה ותפילה. לאחד יום גדוש בעבודת ה' ובלמוד מאומץ, היה סועד את לבו בלילה בדייט גריסים ובכוס תה.

תפילתו היתה כשל אביו, בקול רם ובנעימה שובת לב מלווה בבכיה מרובה ובאנחות רבות. מאביו ירש גם את ענוותנותו הנפלאה, פשטותו ותמימותו.

היה פרוש מעניני העולם הזה ומהבליו ולא הכיר צורת מטבע. למטבעות השונים קרא על פי המתכת ממנה יוצרו, מטבע של ניקל, מטבע של כסף וכדומה. נתקיים בו מאמר חז"ל: "אמאי קרו ליה בנן של קדושים - דלא אסתכל בצורתא דזוזא" (פסחים ק"ד).

כל מעיניו היו רק בעבודת ה' וביראתו. מעולם לא נראה שחוק על פניו ולא שח שיחה בטלה. בהיותו פעם בעיר קאליש, נכנסו אליו חשובי חסידי אלכסנדר להקביל את פניו. ישבו זמן ארוך ליד השולחן וחכו למוצא פיו, אך הרבי ישב ושתק. פתח אחד הנאספים בשיחה אך דבריו

ליקוט נבחר מספר "זכרונם לברכה" | שנכתב ע"י הרה"ג רבי אהרן פרלוב שליט"א

מתולדותיו

מרח רבי בצלאל יאיר הבן השלישי של האדמו"ר הזקן [הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר] נולד בשנת תרכ"א, מילדותו ניכרו בו אותות של קדושה יתירה. כל מעיניו היו רק בדביקות השי"ת, בתורה בתפילה תוך גייעה ועמל, אמירת תהלים שלוותה בבכיות נשתבחה מפי אביו. בצעירותו נלקח כחתן לבתו של החסיד המפורסם רבי הערשל פלאוונער - מגדולי חסידי וורקי וממקורבי האדמו"ר הזקן מאלכסנדר - ונשאר לגור באלכסנדר, אחר הסתלקות אביו כשהוכתר אחיו ה"ישמח ישראל" כמנהיג העדה נכנע ונתבטל לפניו, כל דברי תורותיו של הישמח ישראל אשר אמרם במקהלות עם קודש היו חרותים על לוח לבו, והיה חוזר עליהם מלה במלה כלשונם, כאשר נסתלק ה"ישמח ישראל" קיבל עליו מרות אחיו התפארת-שמואל. עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה ברח ללודז'. בית מדרשו בלודז' הפך לתל תלפיות להמוני חסידי לודז' מכל הזרמים. נפשו שכנה תמיד בעולמות עליונים, וכל כולו היה דבוק בקונו. התפשטותו מהגשמיות ופרישתו מהעוה"ז היו עד קצה האחרון, בביתו שרר עוני ומחסור כי את כספו חילק לצדקה. לא הכיר צורת מטבע אלא קראם על שם מתכתם "מטבע של כסף" או מטבע של "ניקל" (א זילבערענע מטבע, א "אניקל"), תפילתו היתה כשל אביו בהשתכחות הנפש, בקול רם, ובנעימה של מתיקות, נודע לפועל ישועות ורבים השכימו לפתחו, בהליותו השתתפו עשרות אלפי איש מכל רחבי פולין וליוו את ארונו הקדוש - שנישא על כתפיים - מלאדז' עד אלכסנדר במסע רגלי שארך שעות ארוכות. קברו נכרה באהל אדמו"רי אלכסנדר. נסתלק לבע"ה אדר תרצ"ד.

"אורות ישמח ישראל" (ת"א תשמ"ג) ע' תרצ"ז

כאשר היה הרה"ק רבי בצלאל יאיר מאלכסנדר זצ"ל ילד צעיר, באחד הלילות לא רצה לשכב לישון במיטתו. כיון שעבר זמן מה והשעה

הלכה והתארכה, נכנסה אמו הרבנית ע"ה אל בעלה הגדול, רבינו הקדוש הזקן מאלכסנדר זצ"ל, ובקשה שישגי' לו לשכב במיטתו. שאלה הרבי זי"ע: "מי הציע לו את המטה, את או המשרתת?" אמרה: "המשרתת!". השיב הרבי זי"ע: "אם כן, תציעי לו עכשיו את בעצמך וילך לישון". וכך הוה.

אחר חתונת גיסי הרה"צ ר' אלימלך מעיר ראדום, שלח אביו הרה"צ ז"ל [רבי משה אליקים בריעה, אדמו"ר בראדום] מלמד אחד עמו לבית חמי [הרה"ק רבי בצלאל יאיר] זצ"ל, והמלמד הי' איש יר"ש גדול ת"ח מובהק מסגף עצמו בסגופים מחסידי אסטרואוצע. ובתוך הזמן שהי' בבית חותני זצ"ל הי' פעם אחת בבית אדמו"ר בעל "תפארת שמואל" זצ"ל אחי חותני אדמו"ר זצ"ל, ושאל אדמו"ר בעל תפארת שמואל זי"ע את המלמד הת"ח הנ"ל, אתה בבית אחי, האם אתה מכיר את גדולת וקדושת אחי!?

מרשימות כ"ק מרח אדמו"ר "האמונת משה" זצוק"ל, "צדיק באמונתו" ח"ב, ע' קל"ב

כאשר בא הרה"ק רבי בצלאל יאיר זצ"ל להתגורר בלאדז', גר בשכנותו גוי אחד אשר ביקש להרגו, ובא אל בעל הבית באמרו ש"אם לא ייצא מהבית, יהרוג את הרבי". אמר בעל הבית: "הלא עכשיו ערב שבת, אחרי השבת אמצא בשבילו דירה אחרת" - ולאחר השבת מת אותו גוי, והכל על מקומו בא בשלום.

הרה"ח ר' נח גד וינטרויב ז"ל, "בישישים חכמה" ע' צ"ח

כבוד אדוני אבי מורי זצ"ל סיפר לי, בהיותו עומד ע"י גיסו - חותני אדמו"ר הרבי [רבי בצלאל יאיר] זצ"ל, בשעה שהרופאים עשו לו ניתוח בביתו באלכסנדר. ונתנו לו הרופאים סמי שינה כדי שישן ולא ירגיש בהנתוח, ודרך הרופאים בזמן שנתנים להחולה להריח הסמים מתחילים לספור עמו חד שתים וכו' עד זמן שהוא נרדם, וגחן אבי זצ"ל לשמוע אם חמי זצ"ל סופר עם הרופאים ושמע שהוא אומר כמה פעמים ד' הוא האלקי' עד זמן שנרדם.

מרשימות כ"ק מרח אדמו"ר "האמונת משה" זצוק"ל, "צדיק באמונתו" ח"ב, ע' קל"א

אוצרותיהם של צדיקים

לימי חודש ניסן • נכתב ע"י הרה"ג רבי אהרן פרלוב שליט"א

שבת מברכים ניסן

מסוגל לשבת מברכים חודש ניסן
המגיד הק' מקאניץ היה רגיל לספר ג' סיפורים אלו
בכל שבת מברכין חודש ניסן

באומרו שסיפורים אלו מסוגל להשפיע לבני ישראל צרכי פסח בהרחבה.

(א) יהודי אחד עשה לפני חג הפסח חבית יין שרף, ונסע עמה למכירת היין, ולצורך כך היה צריך לעבור את גבולות הערים, כשעבר את הגבול תפסו אותו שומרי הגבול ולקחו ממנו החבית, כי היה אסור מחוקי המדינה לסחור עם יי"ש ללא רשות מיוחדת, היהודי בצר לו נסע תיכף להרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע ובכה מאוד על מר מצבו שלקחו ממנו את החבית שהיה מקור פרנסתו, אמר לו הר"א שילך ויאמר לשומרי הגבול, שיטעמו מהחבית ויוכחו לראות כי בתוך החבית לא נמצא רק מים בלבד ולא יי"ש, וכן עשה היהודי, וכן לפלא היה כשטעמו שומרי הגבול מן החבית ראו שהיא מלאה מים והחזירו לו את החבית, היהודי שב להר"א ושוב בכה על מצבו על שהחבית נהפכה להיות מים, אמר לו הר"א שיטעם עכשיו הוא מן החבית ויראה שהיא מלאה יי"ש, וכן היה שהחבית חזרה להיות יי"ש.

(ב) למלך אחד נאבדה ממנו טבעתו, והוציא צו שרוצה הוא שיחפשו את הטבעת, ומי שקיבל על עצמו את חיפוש הטבעת נתן לו המלך הרבה מעות כדי שיתאפשר לו לחפש אחר האבידה, בעיירה אחת שבממלכת המלך הזו היה גר איש יהודי עני ואביון, שלא היה בידו מאומה להכין את צרכי הפסח הקרב ובא, אמרה לו אשתו, הנה אתה רואה שהמלך נותן מעות למי שרוצה לחפש את טבעתו, לך איפוא גם אתה ותאמר

שאתה ג"כ רוצה לחפש את טבעתו היקרה של המלך, ובממון שבייבא לך המלך יהא לנו במה להכין את צרכי החג, נראתה בעיניו עצת אשתו והלך אל המלך והציע את עצמו לחיפוש האבידה, ואכן קיבל את הממון, נסע מיד לעיירתו והכין את כל צרכי החג, לה"סדר, אחד מיועציו של המלך היה כומר שזנא ישראל ובראותו את היהודי מהין לקחת ממזנו של המלך עבור חיפוש האבידה לא היה יכול לסבול זאת, איך רימה היהודי את המלך והוציא ממנו ממון, הלך הכומר בליל חג הפסח מתחת חלון ביתו של היהודי וראה איך שאוכל ושותה ואינו עוסק כלל בחיפוש הטבעת, מיהר אל המלך ואמר לו: יבוא המלך עמי ואראה לו מה עשה היהודי עם המעות, הלך המלך עמו, וראו את היהודי יושב כמלך בגדוד, כשעמד המלך מתחת חלון ביתו אמרו אז אצל את החרוז של "דיינו" ושמו של הכומר ג"כ היה "דיינו", ואמר המלך הנה עכשיו עושה היהודי חקירה מי גנב טבעת המלך, וכולם אומרים "דיינו", הבין המלך שהכומר הוא הגנב הנוכל, וצוה המלך לאסור את הכומר ולהכותו עד שיוודה ואכן נודע הדבר שהוא שלח ידו בטבעת המלך.

(ג) יהודי אחד עבר אצל פריץ, פעם התפאר הפריץ לפניו שאלולא היה נותן לו פרנסה היה גווע מרעב ח"ו, היהודי ענה לפריץ: הלא יש אלוקים בשמים הזן ומפרנס לכל, ואתה הנך רק השליח, כששמע הפריץ את דיבוריו של היהודי חרה לו מאוד ונטל ממנו את פרנסתו, היה זה לפני חג הפסח והיהודי העני לא היה בידו איך להכין צרכי החג, לאותו פריץ היה קוף שהיה חביב עליו מאוד, פעם נכנס הפריץ לנקות את אוצר מטבעות הזהב שלו, וכשראה הקוף איך מנקה הפריץ את המטבעות עם הרוק שבפיו, עשה גם הוא כמעשהו, אלא שהקוף בלע את המטבעות,

עד שהתמלא כריסו במטבעות זהב ונפל פגר מת, הפריץ שלא ידע על סיבת המוות החליט לזרוק את הנבילה לבית היהודי, כשראה היהודי את הנבילה בביתו הבחין שנבקע בטנה ומטבעות זהב נוצצים מתוכה, נטלם והוציאם להוצאות החג, בליל פסח שלח הפריץ לקרוא להיהודי ובירר אצלו מנין לו כל זה, סיפר לו היהודי את כל המעשה, או אז הודה הפריץ כי ה' הוא הזן לכל.

משנכנס ניסן מרבים באמונה דו"ז הרה"ק מבאיאן טשערנוביץ ז"ע היה רגיל לומר, כשם שמשנכנס אדר מרבים בשמחה (תענית כט.), כך משנכנס ניסן מרבים באמונה. בר ישראל צריך תמיד, בכל יום ויום מימי חודש ניסן, להתחזק באמונה יותר ויותר במידה מרובה.

כ"ק מרן אדמו"ר מבאיאן שליט"א בשוה"ט י"ט ניסן תשמ"ה, "אמרי קודש", ניסן תשס"ז, עמ' ס'

באחד בניסן

איתא בדגל מחנה אפרים וז"ל: כמו ששמעתי מא"א זקני [הבעש"ט] נ"ע זצ"ל שאמר פ"א בחודש ניסן להרב המגיד המפורסם מטורטשין, עתה העת שצריכין להתפלל, כי באחד בניסן רה"ש למלכים ואז נתמנו בו כל השרים ושלטונים שבעולם, ולע"ע נתמנה שרים לא טובים ועתה העת להתפלל. ע"כ שמעתי מפיו הק'.

הרה"ח רבי חיים ליבעווארן זצ"ל ספרדיטשוב, "ארץ החיים" ע' קכ"ח

ראש השנה למלכים

בהקדמתו לספר "מגיד דבריו ליעקב", בו כינס את דברי-התורה של רבו, המגיד [ממעזריטש ז"ע] כותב תלמידו ומקורבו, הצדיק הקדוש, רבי שלמה מלוצק:

"ופעם אחת שמעתי מפיו הקדוש (- של המגיד) ממש, שהבעל-שם-טוב ז"ל לימד אותו שיחת עופות ושיחת דקלים וכו'. וגם לימד עמו סודות שמות הקדושים ויהודים. וגם ספר 'מעין חכמה' לימד אותו, ואמר לו פירוש על כל תיבה.

וגם הראה לי (- המגיד לרבי שלמה) בספר 'דזיאל', אותיות וכתב מלאכים, ואמר, שלימד אותו (- הבעש"ט) כל זה - - - וגם הראה לי בספר הנ"ל כמה שמות מלאכים, ואמר לי ממש, שעל-ידי שמות אלו ידע הבעל-שם-טוב בכל חודש ניסן, בכל שנה, איזה ממונים ממנים על העולם, בכדי לידע איך להתנהג עמו ועל-ידו. ושאלתי אותו: ולמה בראש חודש ניסן? והשיב: מפני שהוא ראש השנה למלכים (- ראש-השנה ב.).

ואמרתי לו: הלא אדומ"ז (- המגיד) אמר לי, שלימד אותו (- הבעש"ט) כל דבר, (ואם כן) בוודאי ידוע (הדבר הזה של מינוי הממונים) גם כן לאדומ"ז! והשיב (- המגיד): למה לא יהיה זה ידוע לי?! רק שצריך לעשות לזה כמה יהודים!...

"נהר יוצא מעדן" (ב"ב תשס"ז) ע' ע"א

קדושת ימי חודש ניסן שמעתי משמיה דרבינו הק' [ה"אבני נזר"] ז"ע שאמר פ"א שבימי חודש ניסן מחמת גודל בהירות קדושת הימים אינו צריך לישן כלום, ופלא.

הגה"ח רבי צבי יהודה מאמלאק ה"ד, "אביר הרועים" (פיעטרקוב תרצ"ה) ח"ב, ע' מ"ח

חודש ניסן - ישועות מקיפות

חודש אשר ישועות בו מקיפות" (פייט לפרשת החודש) ושמעתי בשם אדמו"ר הרי"ם זצ"ל לה"ה מגור מלשון חנווני מקיף, היינו אעפ"י שאין לו עדיין זכות, ולדרכנו יובן עפ"י משל שמקיפין לסוחר עני שיהי' לו במה לסחור ולהרויח, כן ענין חודש זה שמי שרוצה עכ"פ לסחור ולהרויח את החיים ואת הטוב מקיפין לו הארה אלקית כנ"ל, ומובן אשר אין מקיפין לאיש שאיננו רוצה לסחור כלל אלא לישב בחיבוק ידיים.

"שם משמאל" (סוכטשוב) תוריע תרע"ג, ע' רט"ז

חודש ניסן מסוגל לתקן הראש

החדש הזה לכם ראש חדשים, ראיתי בספר החדש הזה לכם ראש, החודש הזה מסוגל לתקן את הראש של החדש עצמו, שהראש יהי' טוב, מחשבות טובות, ולחשוב ולזכור את השי"ת, וזה ראשון הוא לכם לחדשי השנה שאפשר להמשיך על כל השנה, על גאולתנו ועל פדות נפשנו, בניסן עתידין ליגאל, וגאולת הנפש בודאי.

"לב שמחה" (גור) ויק"פ תשמ"ג, דף ו' טו"ב

בחודש ניסן - התעוררות באהבה

איתא בספרים שבניסן נפתחים שערי גן עדן, וכמו שאומרים תכנים ותעייל הנך צפרי קדישי וכו'. ונראה דהנה חומות גן עדן הן מחיצה לכל יבנם איש זה, וכדכתיב (בראשית ג') וישכן מקדם לגן עדן וגו', והיא שמירה לכל ימשול זה במעין חתום, ובניסן שהוא זמן גאולה וביטול שליטת החיצונים, ע"כ אין הגן צריך לחומות ושומרי החומות שמעצמם אינם יכולין להכנס אלא הראוי לה עכ"פ מצד החסד. והנה בזוה"ק כי הלב הוא גן עדן שבאדם, כי כמו שבעולם כן בנפש והעיניים הן שערי גן עדן. ויש לומר ג"כ שכן הוא ניסן בשנה, כי עולם שנה נפש הם בסגנון אחד ומה שיש בזה יש דוגמתו בזה. והנה בניסן שנפתחים שערי גן עדן, בודאי לעומתם באדם נפתח סגור הלב שסגור לכל יקרב אליו דבר זה, ובניסן יש התעוררות לכל איש ישראל באהבה, ובאשר הוא זמן גאולה אין כחות החיצונים רשאים לקרב אל הלב, ועכ"פ יש לכל אדם לזכור שלא יביא בעצמו כחות חיצונים אל לבו ולא יכניס טומאה למקדש, כי מאחר שהלב פתוח, נקל ח"ו להכניס בו כנ"ל אהבת עוה"ז, וצריכין לזכור זה.

"שם משמאל" (סוכטשוב) פקודי תרע"ב, ע' ש"ל

שעה ליום יחשב

...ימים אלו [=ימי חודש ניסן] יקרי הערך שעה ליום יחשב...

"שו"ת אבני נזר", או"ח, ריש סימן של"ז

חזקנו קורא נא

עידוד וחזקת לימים אלו

יחדי שלא גמולו טוב, ואם יש לכם דברי חיוב ולידוד, אפשר לשלוח אגרות מיוזם פרטיות מטה. או לשלוח פדף פדף מלכתב פלון במכשירי "נדריים פלוס" עם פקודי מקומות של דברים פמחזקים. ואנו בגפיהם שלומי ישראל ישמרו שארץ עם ישראל, וימנעו מלשיח ומליפס ומלינו ומלי כל עם בני ישראל, ויבטלנו בשלוח אגרות בעל אלה פלימה בקרוב ובמינו, ולאכול מן הצבאים ומן הפסחים חזק כה פשנא בבית מקדשנו וגפארגנו, אמן ואמן.

מחשבתנו כלה אלא אלא אלא באמונה פגי לכל מבורא כל חלומים. ובנוסף, רבשיח כבר אמרתי חן כל חלום כמה אלפי שני, ובי"ה אנתנו רואים שמאלו לא אגא פלגה, ומה שלפא חלום כה נאן אנו אג פצמן אפצק, וחצק, וחלוק חלבון פנפס חן כל מה שאדם חלום, וחצוק בגלגל ורקן אג כל הפעלים, ורקב באבנו אקבא אג פלי"ג באמונה אגמיים. יגם יחדי פלון "אשרי פאיש" פאסיפס ארץ פוקרים אג פמבור "חצקנו קורא נא", אפכא חילוקים מכוונת פלי"ח, ואליכס פקוראים אנו מבקשים ליגם

בדבורא קודש של כ"ק מן אדמו"ר שליט"א בשוה"ט ארץ וי"ז של רבינו פלן פ"א מנחם" פלי"ח דרש אפצק, וחצק חזק אנשים אחים, וכאמר פכגא "פנה מה טוב ומה נעים שלב אחים עם יחדי", שלפילו אגם מרגיש שלפא מחצק, יש או אג פלון, ובפרט בימים אלו, חצק חזק, יגם חזק אנשים ייחדי.

בשלפולא פאחלונים אנו חזקים אכל מה שפיה בסביבא פלון כאלו, ובפרט בימים פאחלונים, שלפא אג לא יודע מה יולד יום, וכך מחצקים אים אג רלפא באמונה פלימה שלפא פלא מפבורא פ"ה, ואין אנו חלום כל מינו

בר"ח ניסן מתחילים נזירות טובות

נביא פה דברים מלהיבים מהרה"ק מאפטא ז"ע בספרו "אוהב ישראל" בפ' בא עה"פ "החודש הזה לכם", שנקרא בשבת קודש בבוקר הקרובה, נביא פה את הדברים מעט בשינוי לשון ובקיצור הדברים, אמנם תן לחכם ויחכם עוד, ואפשר לעיין בהרחבה בדיבורי הקדושים והמאירים.

בגמ' ר"ה (ב.) ניסן הוא ר"ה למלאכים, ופריך בגמרא למאי הלכתא, אמר רב חסדא לשטרות, דתנן שטרי חוב המוקדמים פסולים והמאוחרין כשרין, ובאמת למלכי ישראל מנינן. וצריך להבין ולדעת מה זה שנקראים מלכי ישראל, הלוא הקב"ה הוא מלך ישראל וגואלו (ישעי' מ"ד, ו), בשלמא מלכי אומות העולם שייך לומר להיקרא בשם 'מלכי', שהם נתונים תחת יד שרי מעלה, לא כן אומה הישראלית שאינו מושל עליהם שום שר ומזל משרי מעלה בלתי השי"ת לבדו.

ולחקדים ההסבר, ידוע כי בעולמות העליונים קיבלו עומ"ש עליהם, וכולם קיבלו מלכותו ואדנותו של מלך מלכי המלכים - הקב"ה, והיות כי העולם הזה הוא עולם דשקרא ומלא חשכות מהקלפות החיצוניים, לא היו יודעים ממלכותו ואדנותו ית' ויתעלה, ולא היה גם מי שעל ידו יתפרסם מלכות שמים, עד שבא אברהם אבינו ע"ה ומסר את נפשו בכך שעלה לכבשן האש באור כשדים על קדושת השם, והוא היה הראשון שפרסם והודיע לכל באי העולם כי ה' הוא האלוקים ואין זולתו והוא מושל בכל, ואחריו החזיק ע"ז

הדרך בנו יצחק אבינו ע"ה שמסר נפשו בעקידה על קדושת השם, ועל ידיו היה קצת פרסום. והעקר היה כשבא יעקב אבינו ע"ה והוליד י"ב שבטי ק"ה שהם נגד ד' היות הקודש הנושאות את הכסא, כי ד' פנים להם ואחר מהם פני אדם, נמצא שהיה ל' החיות י"ב פנים זולת פני אדם נגד י"ב שבטי ק"ה, וזה היה פרסום גדול למלכותו ית', בכך שהם היו מרכבה למלכות עליונה הקדושה. ואז כשירדו בני

למצרים, ואז עלה זכרוןם לפני השי"ת ועשה עמהם ניסים ונפלאות, והוציאם בידו הגדולה והחזקה שאז הם היו בחי' קומה שלימה, ואז נודע לכל באי העולם כי הוא לבדו מלך על כל הארץ כמאמר הכתוב (שמות ט"ז ט"ו) "אז נבהלו אלופי אדום", ואז התחיל להאיר המלכות העליונה בעולם הזה בפרסום רב, ולאחמ"כ במעד קבלת התורה בהר סיני, שאז כנסת ישראל ומשה רבינו היו כסא ומרכבה

למלכות העליונה, ובזה המליכו את השי"ת על כל העולם. וזה ביאור 'מלך ישראל וגואלו' שעל ידם נתגלה ונתפרסם שמו ומלכותו בזה העולם.

וזה היה כל ענינם של מלכות בית דוד שהם בחי' רגל ד' בהמרכבה, והוא כסא ומרכבה למלכות הקדושה - מלכות שמים, וזהו ישיב שלמה על

לע"נ הרה"ח ירחמיאל ישראל יצחק בהרה"ח משה צבי ז"ל נלב"ע כ"ג תשרי ולע"נ מרת רבקה בת הרה"ח דב בעריש ז"ל נלב"ע י"ד אדר ב' ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ מרת מלכה בת הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה - נלב"ע ד' שבט תשע"ד ולע"נ הרב אברהם בן הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה נלב"ע ז' אדר תשע"ה ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה ז"ל נלב"ע בשבועות תשע"ד ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה ז"ל נלב"ע בשבועות תשע"ד ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה ז"ל נלב"ע בשבועות תשע"ד ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה ז"ל נלב"ע בשבועות תשע"ד ת. נ. צ. ב. ה.

כסא ה' למלך על ישראל' (דברי הימים א' כ"ט, ב"ג), היינו שהמשיך את המלוכה העליונה להאיר בעוה"ז סוד שישב על כסא ה' למלך'. וזה הענין למלכי ישראל ש'מניסן מנינן', שהוא עת צאת בני ישראל מצרים ע"י ניסים ונפלאות מאז נתגלה מלכותו גם בתחתונים, כי בכל שנה כשבא חודש ניסן נתעורר דבר זה, ומתחיל להתחדש ולהאיר המלוכה העליונה כמו שהיה אז.

ובכך נבוא אל הביאור של המשנה 'באחד בניסן ר"ה למלאכים', היינו שמתחילה מלכותו ית' להאיר בעולם הזה מחדש, וכאלו היום נברא העולם, דבאמת בניסן נברא העולם בפועל, ולכן בא בזמן הנ"ל התחדשות לכל דבר שבועולם, והימים הראשונים יפלו, ומעתה מתחיל העולם להתנהג מחדש. ופריך בגמ' 'למאי הלכתא', רצה לומר מה נפק"מ ומה נרויח בזה העולם מתחיל להתנהג מחדש. 'אמר רב חסדא' היינו המדה של רב חסדא אומרת 'לשטרות, כדתנן שטרי חוב המוקדמין פסולין' שהיות ומניסן מתחדש התנהגות העולם, ומה שהיה

מקודם עד ניסן הוא נחשב הכל כאפס ותוהו, וא"כ כל השטרי חוב שהיה חלילה על עם ישראל, הן הנגזר עליהם מלמעלה על כלל ישראל או על איזה יחיד, והן בעולם התחתון אצל שונאי ישראל אשר נכתב ונחתם בטבעתם לרע נגד עם ישראל ח"ו, הכל בטל ומבוטל ואין בהם ממשות כלל, כיון דהעולם מעכשיו הוא כמו חדש ומה שעבר אין, וכל זה מדובר באם יש איזה שטר חוב על איזה איש ישראל הוא מוקדם מניסן, והכל פסול ומבוטל.

והמאוחרין רצה לומר השטרות שיצאו על עם ישראל מר"ח ניסן והלאה, יהיו 'כשרין' לטובתם, משום שאז הוא עת רצון ורחמים גוברים להיות הכל יוצא בכשרות, היינו להיטיב להם ולהשפיע להם כל מיני טובות וישועות. וכעת באו לכלל עולם התקון וההתחדשות, ובוודאי צריך כל אחד ואחד לתקן כל שפגם עד הנה, אבל מענשים נפטרין, ואדרבה ונהפך הוא, שאז הם ימי רצון, וימי גאולה, והוא יתברך משפיע לרע ישראל כל מיני

ישועות וחסדים טובים. וזהו פ' המדרש 'בי מלכים ימלוכו' היינו מניסן מתחלת מלוכה העליונה להתחדש ולהאיר בכל העולמות, והימים הראשונים היו מעולם התוהו, אך מכאן והלאה יתחדש על זרע ישראל בכלל ובפרט כל גזרות טובות ישועות ונחמות אמן וכן יהי רצון.

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם. ששת ימים תעשה מלאכה וגו'. ויש לדקדק דאמאי כתיב 'לעשות אותם', והרי קאי על שבת והרי היא בשב ואל תעשה, ואי קאי על ששת ימי המעשה הרי לא מצוה היא אלא רשות. ונראה ליישב ע"פ דברי הזוה"ק (ח"ב פ"ח). ר"י פתח ואמר כתיב ויברך אלוקים את יום השביעי וכתיב במן ששת ימים תלקטוהו וביום השביעי שבת לא יהיה בו, וכיון דלא משתכח בה מזוני מה ברכתא משתכח בה? אלא הכי תאנא, כל ברכאן דלעלא ותתא ביומא שביעאה תלין, ותנא אמאי לא אשתכח מנא ביומא שביעאה? משום דההוא יומא מתברכאן מינה כל שתא יומין עלאין, וכל חד וחד יתיב מזונא לתתא כל חד ביומוי מההיא ברכה דמתברכאן ביומא שביעאה, עכ"ל הזוה"ק, ומבואר מזה דע"י שיום השבת משפיע על כל שתא יומין לכן אין בו מן.

ויש לומר דזה הוא פ' הכתוב 'אלה הדברים אשר צוה ה' כלומר בשב ואל תעשה, ומבאר הכתוב טעם הציווי לעשות אותם ששת ימים תעשה מלאכה כדי שימי המלאכה יהיו בתיקונם, 'לעשות' הוא מלשון תיקון, כמאמר הכתוב (בראשית א') ויעש אלוקים את הרקיע וגו' ופירש"י ז"ל שהוא מלשון תיקון כמו ועשתה את ציפורניה, והיינו שימי המלאכה יקבלו את השפע ע"י השבת, וזה פ' הכתוב (בראשית ב') כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלוקים לעשות, כלומר ע"י שבת ביום השביעי נעשה תיקון לכל הבריאה.

הלימוד מזה דאם יש לאדם זמנים קשים הן ברוחניות והן בגשמיות שלא יפול ביאוש ח"ו דאדרבה יחזק עצמו שחסדי השי"ת מתגלים לפניו ומההוא יומא יתברכון העתיד שלו ועיניו עוד יחזו באורות וחסדי השי"ת אכ"ר.

(אמונת משה בפרשתן אות ד')

לע"נ הרה"ח ירחמיאל ישראל יצחק בהרה"ח משה צבי ז"ל נלב"ע כ"ג תשרי ולע"נ מרת רבקה בת הרה"ח דב בעריש ז"ל נלב"ע י"ד אדר ב' ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ מרת מלכה בת הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה - נלב"ע ד' שבט תשע"ד ולע"נ הרב אברהם בן הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה נלב"ע ז' אדר תשע"ה ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה ז"ל נלב"ע בשבועות תשע"ד ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה ז"ל נלב"ע בשבועות תשע"ד ת. נ. צ. ב. ה.

עלוך זה נתרם

לע"נ הרה"ח רבי יוסף אלימלך בן הרה"ח רבי חיים אליעזר ז"ל נלב"ע י"א אלול תשע"ח ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה ז"ל נלב"ע בשבועות תשע"ד ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ מרת מלכה בת הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה - נלב"ע ד' שבט תשע"ד ולע"נ הרב אברהם בן הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה נלב"ע ז' אדר תשע"ה ת. נ. צ. ב. ה.

הודעה משמחת
המעוניין לתרום להוצאות העלוך להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פינגבוים הי"ו, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ג 540321 - ע"ש ישראל פינגבוים. ניתן לתרום מכספי מעשר.
ב"ה, כן לכל המעוניין ניתן לתרום בעמדות "קהילות" הפרוסות בבתי כנסיות ברחבי הארץ והעולם ע"ש "עלוך אשרי האישי"
או במספר טלפון: 073-275-7000, ולהקיש קוד 8915